

ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอกำปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

History of Saloh Saw Seung Folk Music, Long Nan Band in Charim Subdistrict, Tha Pla District, Uttaradit Province

ธีระพงษ์ ทัพอาจ¹, เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี²
Teerapong Tup-at¹, Chalerm Sak Pikulsri²

Received: 11 October 2022

Revised: 24 January 2023

Accepted: 8 February 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอกำปลา จังหวัดอุตรดิตถ์โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร และภาคสนามด้วยการสังเกต และการสัมภาษณ์จากผู้รู้ หัวหน้าคณะ นักดนตรีอาวุโส นักดนตรี ผู้จ้าง และผู้ชม นำเสนอผลการศึกษาวิทยานิพนธ์ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ด้านประวัติความเป็นมา พบว่ามีการสืบทอด 3 ยุค โดย คุณตาสว่าง รินสาร และญาติพี่น้อง ได้ตั้งวงดนตรีสะล้อ ซอ ซึง ขึ้นจึงเรียกกันติดปากว่า วงดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง ตาสว่างได้สืบทอด และถ่ายทอดให้ลูกหลานเล่นดนตรีสะล้อ ซอ ซึง สืบมา เมื่อตาสว่าง รินสาร ถึงแก่กรรมจึงได้ถ่ายทอด วิชาความรู้ให้กับนางจำ อินทะจันทร์ และถ่ายทอดให้ลูกชายนายไตรรงค์ อินทะจันทร์ หัวหน้าวงคนปัจจุบัน ซึ่งได้ประยุกต์ใช้วงดนตรีสากลบรรเลงร่วมกับวงดนตรีพื้นบ้าน และได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบันนี้ ผู้เล่นมีความสามารถเล่นเพลงได้มากขึ้นทั้งบรรเลงประกอบการรำและต้นสด โดยนักดนตรีปรับเปลี่ยนนำสายกีตาร์ไฟฟ้ามาใส่และแปลงเสียงออกเครื่องขยาย บรรเลงทั้งงานมงคลและงานอวมงคล นักร้องหรือช่างซอมีความสามารถแต่งเพลงและต้นสดได้ มีการปรับตัวตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประเพณีและพิธีกรรม โดยมีปัจจัยมาจากการปฏิสัมพันธ์ ทางวัฒนธรรมและสังคม

คำสำคัญ: สะล้อ ซอ ซึง, ดนตรีพื้นบ้าน, จังหวัดอุตรดิตถ์, ไห้วแห่ง

¹ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Email faronong@gmail.com

² ศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Email: chapik@kku.ac.th.com

¹ Lecturer, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Email faronong@gmail.com

² Professor Faculty of Fine and Applied Arts Khon Kaen University, Email chapik@kku.ac.th.com

Abstract

This study investigated the history of the Saloh Saw Seung Folk Music Long Nan Band in Charim Subdistrict, Tha Pla District, Uttaradit Province. The study was conducted through document and field study. Observational and interview data obtained from experts, faculty heads, senior musicians, musicians, employers and audiences are presented through descriptive analytical methods. Results of the study showed that the band has historically been managed through three successive generations. In the first generation, Khun Ta Sawang Rinsan and his relatives set up a Saloh Saw Seung band popularly known as Wong Saloh Saw Seung Ta Sawang. During his time, Khun Ta Sawang transmitted all his musical knowledge to his descendants. After his death, the knowledge was passed to Mrs. Ja Inthachan, who, later on, passed it on to her son, Mr. Trairong Inthachan, the current leader of the group. They provided accompaniment for international bands and folk bands. Such a combination made the band very popular today. The results also revealed that the players in the band are able to play many more songs both for dancing performance as well as for improvised performance. First, the musicians tuned the strings of the electric guitar, then turned up the volume and turned it on to the loudspeakers. The band has played at both auspicious and inauspicious events. The results clearly revealed that Singer or Chang Saw excels at composing music and doing improvised performance. Interestingly, the band has adjusted itself to meet the changing social conditions, traditions, and rituals that result from cultural and social interaction.

Keywords: Saloh Saw Seung, folk music, Uttaradit Province, Wai Hang

บทนำ

ภาคเหนือเป็นดินแดนทางวัฒนธรรมระหว่างล้านนา ซึ่งประกอบไปด้วย 8 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แพร่ พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง และน่าน ตลอดระยะเวลาในประวัติศาสตร์จึงปรากฏหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยา และหัวเมืองในเขตภาคเหนือต่างมีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวบ้านตลอดจนประเพณีเกิดขึ้นเพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ และความบันเทิงในชีวิตเพื่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริง ช่วยทำให้พิธีกรรมนั้นดูศักดิ์สิทธิ์ ดนตรีในสังคมไทยก็มีหลักการเดียวกันนี้ และดนตรีเกิดขึ้นด้วยกันหลายรูปแบบ ซึ่งดนตรีแต่ละรูปแบบ

จะทำหน้าที่ด้านการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ด้านความบันเทิงเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในแต่ละท้องถิ่น ได้แก่ ปี่พาทย์ รำวง กลองยาว เพลงพื้นบ้าน ลำตัด แคนวง สะล้อ ซอ ซึง แตรวง วงสะล้อ ซอ ซึง เป็นต้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดการเชื่อมโยงด้านสังคมวัฒนธรรมระหว่างกัน

วงสะล้อ ซอ ซึง ถือได้ว่าเป็นวงดนตรีชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญและผูกพันเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคม เห็นได้จากการแพร่กระจายของวงดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือปรากฏอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย และเป็นวงดนตรีที่ยังมีบทบาทรับใช้คนในสังคม โดยทำหน้าที่ทั้งการประโคม การแห่ และการให้

ความบันเทิงต่างๆ ทั้งในงานอวมงคล งานมงคล และร่วมกิจกรรมชบวนการแห่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นๆ

ดนตรีพื้นบ้านศิลปะในกลุ่มจิตรศิลป์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในสาขาวิชาของตนเอง ตามขอบเขตที่จำกัดส่วนของดนตรีที่เป็นองค์ประกอบความรู้ส่วนหนึ่งนั้นมักจะถูกละเลยเช่นในวงวิชาการต่างประเทศอากรที่คล้ายกันเป็นอากรที่มีเจตนาเป็นที่ตั้งของปัญหา น่าจะมีสาเหตุจากธรรมชาติของดนตรีที่ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยตาเมื่อเปรียบเทียบกับการรับรู้ที่ผู้มีศิลปะแขนงอื่นๆ เรื่องของเสียงเป็นสิ่งสำคัญและเสียงที่เกี่ยวข้องนั้นมีใช้เสียงที่ผ่านภาษาพูดแต่เป็นภาษาทางดนตรีก่อให้เกิดการจูงใจที่จะละเลยองค์ความรู้ของดนตรี อย่างไรก็ตามดนตรีก็ยังมีทางออกและเอื้อประโยชน์ต่อนักคิดชนวิทยาและนักมานุษยวิทยาด้วยเช่นกัน (เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี, 2560, หน้า 145)

ดนตรีพื้นบ้านจะมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับวิถีชีวิตอย่างแนบแน่นจะเป็นกิจกรรมอาชีพ ความบันเทิง เป็นต้น อาจารย์สังัด ภูเขาทองให้ความหมาย ลักษณะของดนตรีพื้นบ้านว่าธรรมชาติของเพลงพื้นบ้านที่มีความจริงใจ สะอาดบริสุทธิ์ถูกสร้างมาจากสังคมชาวบ้าน ด้วยศิลปะที่เขาแสดงออกมาอย่างชัดเจน ทำให้ทราบสิ่งต่างๆ ที่แฝงอยู่มากมาย เช่น กิริยา มารยาท ภาษาวรรณกรรม อาชีพ ประวัติศาสตร์ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ มันจะเป็นจริงอยู่ได้ทราบที่ผู้คิดสร้างขึ้นหรือผู้ที่อยู่ในสังคม นั้นๆ ยังยอมรับอยู่ และยังคงถือเอาเพื่อปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันอยู่ แต่ถ้าผู้จัดสร้างขึ้นหรือบุคคลที่อยู่ในสังคมไม่ต้องการก็อาจจะเลิกกันไปเสีย แล้วคิดสร้างสิ่งอื่นที่ตนเห็นว่าดีกว่า เหมาะสมกว่าขึ้นมาแทนที่ เพราะศิลปะต่างๆ ที่เกิดขึ้นมานี้ล้วนแต่เป็นผลผลิตที่เกิดจากส่วนลึกของอารมณ์ศิลปิน เพื่อ

รองรับ อารมณ์ของศิลปินเอง แต่เนื่องจากความคิดของบุคคลต่างๆ ไม่คงที่ คือก่อนเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่ผ่านไป หรือความเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคม เป็นเหตุให้ศิลปะต่างๆ ที่เกิดจาก ผลผลิตของศิลปินเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย (สังัด ภูเขาทอง, 2532, หน้า 8-9)

จากปัจจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมานี้เป็นสาเหตุทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาวิจัยวงดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เป็นรูปแบบดนตรีประเภทหนึ่งที่มีความเข้มแข็งสามารถดำรงอยู่ได้และได้รับความนิยมจากคนในสังคมอีกด้วย ถึงแม้ว่ากระแสสังคมไทยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากอิทธิพลสังคมวัฒนธรรมตะวันตกเข้าไปมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นมากขึ้นก็ตาม ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเลือกวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ที่ยังรับใช้สังคมในปัจจุบัน ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ รูปแบบลักษณะของการบรรเลง ทำนองเพลงและบทบาทของเครื่องพื้นบ้าน เพื่อค้นหาลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์และบันทึกไว้เป็นข้อมูลปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการดำรงอยู่ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน และการรักษาสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาลักษณะทางดนตรีและบทบาทหน้าที่ของวงวงดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการ

1. บทความวิจัยเรื่องประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นผลงานวิจัยวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามในจังหวัดอุตรดิตถ์ การวิจัยในครั้งนี้ใช้เวลา 1 ปี สำหรับ การเก็บข้อมูล ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม มีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ศึกษาหาข้อมูลทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับข้อมูลที่จะลงพื้นที่ และลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามกำหนดการนัดหมาย

2. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลสนามจริง ตามวันและเวลาที่ประสานงานไว้ โดยใช้เครื่องมือบันทึกข้อมูลดังนี้ กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว เครื่องมือบันทึกเสียง สมุดบันทึกและแบบสัมภาษณ์ โดยมีการกำหนดขอบเขตของวงดนตรีเป้าหมาย ที่มีอายุการก่อตั้ง การบรรเลงรับงานไม่น้อยกว่า 40 ปี เพื่อให้ได้ค่าคงที่ของลักษณะทางดนตรี จึงได้วงดนตรีตามขอบเขตในจังหวัดอุตรดิตถ์จำนวน 1 คณะ คือ วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

3. การวิจัยในครั้งนี้ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน 2565 ถึง เดือนพฤษภาคม 2566 ใช้เวลา 1 ปี สำหรับ การเก็บข้อมูล ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

1) การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการบรรเลงวงสะล้อ ซอ ซึง

2) การสังเกตบริบททางข้อมูล และสังเกตลักษณะเฉพาะทางดนตรีของวง

3) การบันทึกด้วยเครื่องมือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว จดบันทึก

4) การสัมภาษณ์อย่างมีส่วนร่วม

4. ขั้นตอนจัดทำข้อมูลเพื่อหาผลการวิจัย หลังจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับตามกระบวนการวิจัย เชิงคุณภาพให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อหาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา กระบวนการสืบทอด ทั้งนี้เมื่อได้ประวัติความเป็นมาของวงสะล้อ ซอ ซึง พื้นบ้านในจังหวัดแล้ว จึงได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ตามหลักมานุษยวิทยา เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ดังนั้น ผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 1 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่ 1 ประวัติความเป็นมาเฉพาะในจังหวัด วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ จากนั้นจึงได้สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นตัวแทนข้อมูลในจังหวัด 1 คณะ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน 2565 ถึง เดือนพฤษภาคม 2566 การวิจัยในครั้งนี้ใช้เวลา 1 ปี สำหรับ การเก็บข้อมูล สามารถจัดเป็นยุคได้ 3 ยุค ได้แก่ ยุคแรก ยุคกลาง ยุคทอง โดยนำประวัติต่างๆ มาแยกเป็นยุคได้ 3 ยุค โดยศึกษาประวัติความเป็นมา ดังนี้ กระบวนการสืบทอด การไหว้ครูการแต่งกาย การบันทึกตัวโน้ต การฝึกซ้อม และการรับงาน ได้ผลการวิจัยของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 รางวัลเชิดชูเกียรติศิลปินท้องถิ่น มรดกทางวัฒนธรรม (พ.ศ. 2565) มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

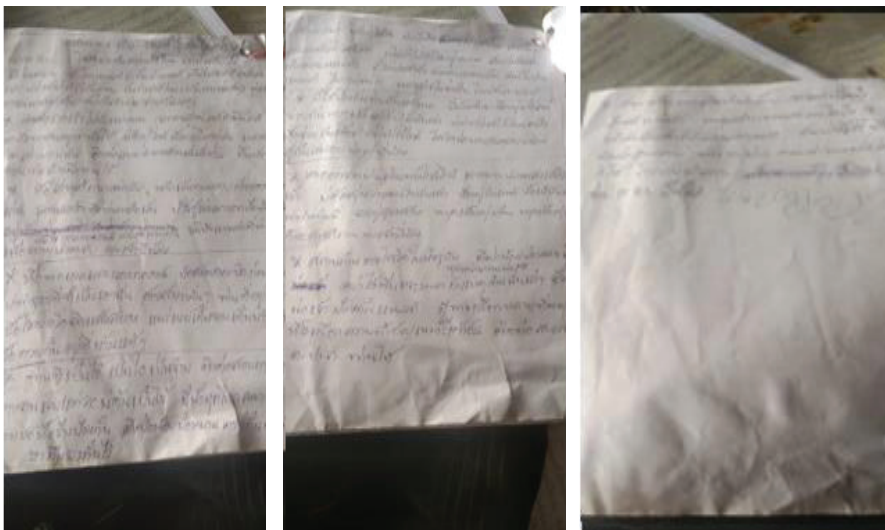

ภาพที่ 2 การแสดงวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะสงฆ์น่าน ที่มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก

ให้สละออร์เรงนำ (ลูกชัต)

ซอด้วง

• ช • ค	• ล • ช • ค	• ม • ล • ช	ค • ม • ร • ค	• ร • พ • ร	ค • ร • พ • ช	• ร • พ • ช	พ • ล • ช • พ
• ร • พ • ร	ค • ร • พ • ช	• ร • พ • ช	พ • ล • ช • พ	• • • • ร	พ • ค • ร • พ	• • • ช • พ	ค • ร • พ • ช
• • • •	ค • ล • ช • ม	ช • ม • ร • ค	• ล • ค • ช	• • • ร • ม	ช • ล • ม • ช	• ม • ล • ช	ม • ช • ร • ม
• • • ร • ม	ช • ล • ม • ช	• ม • ล • ช	ค • ม • ร • ค	• • • ร • ช	ล • ช • ม • ร	• ค • ม • ร	ค • ล • ร • ค

ภาพที่ 3 โน้ตเพลงวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน

ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้าน ตำบลท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
สะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอ

ตารางที่ 1 วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอกำปาศ จังหวัดอุดรธานี

หัวข้อ	ประวัติความเป็นมา
ความเป็นมา	- สืบต่อกันมาไม่ต่ำกว่า 40 ปี 3 ยุค แบ่งเป็น ยุคแรก ยุคกลาง ยุคทอง
ประวัติ	- การฝากตัวเข้าเป็นศิษย์เริ่มจากความชอบและสนใจเครื่องดนตรีใดเป็นพิเศษ เช่น เครื่องดีด และหัดร้อง มาอยู่ในวงต้องฝึกดีดเครื่องดนตรีสะล้อ ซอ ซึง ทุกคนในเวลาออกงานจะให้หัดดีดและร้องเพลงพื้นบ้านทางภาคเหนือก่อนแล้วค่อยๆ เปลี่ยนเป็นเครื่องดนตรีประเภทอื่น ได้แก่ สะล้อ ซอ ซึง ตามความชอบและถนัดของตนเอง
พิธีกรรม	- ได้จัดขึ้นทุกปีโดยจะจัดแตกต่างกันออกไปคือไหว้ครูของตนเองหรือเรียกว่าไหว้แห่ง (เป็นการยกมือไหว้แล้วรำลึกถึงครูอาจารย์โดยไม่มีการจกงานไหว้ครู) หลังสงกรานต์ทางดนตรีภาคเหนือนิยมความสะดวกแบบเรียบง่ายจัดการแบบไม่เหมือนการจกงานไหว้ครูทางภาคอื่นๆ พิธีการไหว้ครูจัดไหว้ของตนเองที่นับถือไม่ไหว้รวมกัน ได้จัดวันพฤหัสบดี ในเดือนเมษายน ของทุกปี และในการไหว้ครูจะเน้นไปไหว้ที่หน้างานการแสดงมากกว่า
บริบท	- การแต่งกายของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอกำปาศ จังหวัดอุดรธานี 2 แบบ ด้วยกัน 1. ใส่เสื้อม่อฮ่อม ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง ผู้ชายใส่กางเกง สแล็ค 2. ชุดพื้นเมืองล้านนา ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง ผู้ชายนุ่งใส่กางเกงสแล็ค - แต่เดิมนั้นการเล่นวงสะล้อ ซอ ซึง โดยทั่วไปจะไม่ใช้โน้ตในการต่อเพลง แต่ครูผู้สอนจะร้องทำนองออกมาเป็นเสียง เช่น หน้อย นอย น้อย แล้วให้ลูกศิษย์หาเสียงและตีตามทำนองที่ครูร้องให้ฟังเองครูจะสอนโดยการร้องบอกทำนองอยู่เช่นนั้นจนกว่าจะจำได้ ลูกศิษย์ก็จะจำเพลงตามนั้นโดยไม่มีการจดบันทึกแต่อย่างใด แต่สำหรับวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่านนั้น มีการจดบันทึกใช้วิธีการท่องจำเอา การเรียกชื่อระดับเสียง โน้ตในระบบของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ในปัจจุบันนี้มีการจดบันทึกจะใช้เสียงตามที่เรียกชื่อเป็นระดับเสียงว่า โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด - การรับงานจะแบ่งกันรับงานใครรับที่ไหนมาแล้วมาแจ้งให้ทางวงทราบราคาขึ้นอยู่กับระยะทางใกล้ไกล ขึ้นตอนคำตอบแทนนักดนตรีทางวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอกำปาศ จังหวัดอุดรธานี จะแบ่งเงินกันในช่วงหลังจากกลับจากงานโดยใช้สถานที่บ้านนายสิทธิพร แซ่หว่อง เป็นที่รับงาน และจ่ายค่าตอบแทนนักดนตรีอยู่ในระแวกเดียวกันราคารับงาน (1,000-5,000 บาท ต่อ 1 งาน จะได้รับค่าจ้าง 300-800 บาท ต่องานต่อ 1 เวลา)

ผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอกำปาศ จังหวัดอุดรธานี มีการสืบทอดด้วยกัน 3 ยุค มีกระบวนการดังนี้ ได้แก่ ประวัติความเป็นมา กระบวนการสืบทอด การไหว้ครู การแต่งกาย การบันทึกตัวโน้ต การรับงาน 2 หัวข้อ คือ

1) ด้านประวัติความเป็นมา สืบต่อกันมาไม่ต่ำกว่า 40 ปี 3 ยุค ได้แก่ ยุคแรก ยุคกลาง ยุคทองโดยในแต่ละยุคมีระยะจำนวนสมาชิกในวงแตกต่างกันออกไปทั้งในด้านความสามารถ บรรเลงและเทคนิคต่างๆ

2) ด้านกระบวนการสืบทอด มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ วิธีการถ่ายทอด ถ่ายทอด การวัดผลประเมินผล มีทั้งถ่ายทอดให้ลูกหลาน ญาติพี่น้อง เด็กนักเรียนและบุคคลทั่วไปที่สนใจ

สรุปผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอกำปาศ จังหวัดอุดรธานี ได้กำหนดขอบเขตของวงดนตรีเป้าหมายที่มีอายุการก่อตั้ง การบรรเลงรับงานไม่น้อยกว่า 40 ปี เพื่อให้ได้ค่าคงที่ของประวัติความเป็นมา จึงได้วงดนตรีตามขอบเขตในจังหวัด 1 วง ศึกษาประวัติความเป็นมาใน

ด้านหัวข้อ กระบวนการสืบทอด การไหว้ครู การแต่งกาย การบันทึกตัวโน้ต การฝึกซ้อม และการรับงาน ในจังหวัดมีประวัติความเป็นมาที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ในวง พร้อมกันนี้ยังมีปัจจัยที่ทำให้วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์เกิดการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด อีกทั้งยังมีปัจจัยทางด้านพื้นที่ภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ลักษณะทางดนตรี สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เก็บข้อมูลในเชิงมานุษยวิทยา แบบมีส่วนร่วมจากวงสะล้อ ซอ ซึง คุณครูไตรรงค์ อินทะจันทร์ หัวหน้าวง ได้ทัศนคติในเรื่องนี้ว่า ปัจจุบันความนิยมสะล้อ ซอ ซึง ของประชาชนได้เปลี่ยนความต้องการไปจากเดิมมากแต่ก่อนใช้สะล้อ ซอ ซึง เพื่อประกอบพิธีกรรมและประเพณีต่างๆ ไป ในด้านของความศักดิ์สิทธิ์ และศิลปะของการบรรเลงเพื่อความไพเราะ แต่ปัจจุบันเป็นไปในด้านของความสนุกสนาน ความครื้นเครงและความโอ้อ่าเท่านั้นเองจึงอยากจะทำให้ย้อนกลับไปมองภาพในอดีต ที่ทรงคุณค่าในด้านของวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนเพลงที่เป็นมรดก สืบทอดกันมาแต่โบราณ ได้คงไว้ตลอดไปจากการสัมภาษณ์คุณครูไตรรงค์ อินทะจันทร์ และจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของการ ดำเนินชีวิตในอาชีพวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน พบว่า ยังคงยึดอาชีพสะล้อ ซอ ซึง อาชีพพรอง อาชีพหลัก คุณครู ทำสวน ทำไร่ รับเหมาก่อสร้าง ในอนาคตมีผู้สืบทอดวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ จุดเด่นของวงคือมีความสามัคคี ข้อมูลและบริบททางดนตรีครบสมบูรณ์

ประวัติความเป็นมาวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์สามารถแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวเพื่อให้เกิดการอยู่รอด ส่วนมาก

วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ที่ยังรับงานมงคลต่างๆ และงานอวมงคล เครื่องดนตรีไทยเข้าไปผสม ประวัติความเป็นมาที่พบนี้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง มี 3 ยุค ได้แก่ ยุคแรก ยุคกลาง ยุคทอง มีผู้สืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ยังให้ความนิยมกันทั้งในงานมงคลต่างๆ และงานอวมงคล ถึงแม้จะมีความนิยมเครื่องเล่นที่ทันสมัย เช่น รถแท็กซี่ เครื่องดนตรีวงสตริง กีตาร์ไฟฟ้า เบสไฟฟ้า กลองชุด เข้ามามีบทบาทสำหรับการแห่หน้ามากขึ้นก็ตามยังไม่สามารถทำให้วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง จางหายไป และยังคงปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมมากขึ้นอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ลักษณะทางดนตรีของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์พบว่าประวัติความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภาคเหนือ แต่เป็นภาคเหนือตอนล่างภาคกลางตอนบน โดยพื้นที่ทิศเหนือติดกับแพร่และน่าน ทิศใต้ติดกับจังหวัดพิษณุโลก ทิศตะวันออกติดกับพิษณุโลกและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สุธโขทัย และตะวันตกติดกับจังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์มีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมด้วยกัน คือ วัฒนธรรมไทยภาคกลาง จึงส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่หลากหลาย คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มีเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ทั้งการภาษา การพูด การเขียน การอ่าน นอกจากนี้การดำรงชีวิตยังมีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง มีมาที่หลัง ที่สร้างชุมชนบ้านจริม อพยพมาตั้งหลักแหล่งที่หมู่บ้านจริม ได้นำวัฒนธรรมทางดนตรีพื้นบ้านติดตัวมาด้วย ไม่มีใครทราบว่ามีมาในสมัยใดได้สอบถามท่าน

ผู้รู้ก็ได้ความว่าในสมัยหนึ่งมีผู้จัดการวงดนตรีสะล้อ ซอ ซึง คือ คุณตาสว่าง รินสาร และ ญาติพี่น้อง ได้ตั้งวงดนตรีสะล้อ ซอ ซึงขึ้นจึงเรียกกันติดปากว่า “วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ตาสว่าง” ได้เผยแพร่สั่งสอนลูกหลานเล่นดนตรีสะล้อ ซอ ซึงสืบมา เมื่อตาสว่าง รินสารได้ชีวิตได้ถ่ายทอดให้คุณแม่จำ อินทะจันทร์ เป็นลูกสาวเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2536 และได้ถ่ายทอดให้ลูกชายนายไตรรงค์ อินทะจันทร์ (หัวหน้าวงคนปัจจุบัน) พ.ศ. 2538 ก่อนเสียชีวิต ดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง โดยนายไตรรงค์ อินทะจันทร์ มีความคิดริเริ่ม หากคนที่ชอบดนตรีพื้นบ้านรวมตัวกันได้ 5 คนด้วยกัน คือ คุณแม่ประนอม กาวีใจ คุณพ่อเวช โนจักร นายณัฐสิทธิ์ คิดอ่าน นายสิทธิพร แซ่หว่างและคุณครูไตรรงค์ อินทะจันทร์ โดยประวัติของนักดนตรีทั้ง 5 ท่าน ซึ่งมีความสามารถทุกท่าน คนที่ 1 คุณแม่ประนอม กาวีใจ เป็นช่างซอ (คนร้อง) สามารถต้นสดเพลงร่วมสมัยได้ และเป็นนักแต่งเพลงอีกด้วย ได้รับรางวัลหลายรายการ จบระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนิคมสงเคราะห์ 4 ตำบลห่างจากบ้าน 300 เมตร ความสามารถดี กลองร้องเพลงซอ อายุ 57 ปี เริ่มเล่น พ.ศ. 2545 แรงบันดาลใจของตัวเอง เป็นคนชอบร้องเพลง รับชมครุมาจากพ่อสวัสดิ์ ชันทะเสน รูป 8 คู่ เทียน 8 เล่ม เหล้าขาว 1 ขวด เงิน 12 บาท ดอกไม้ 8 ดอก เครื่อง 8 พอกิจจำนงค์ ธรรมใจ (ดีดซึง) ค่าตัวอยู่ที่ 300 - 800 บาท ช่างซึ่งคุณแม่ประนอมยังมีความสามารถเป่าตาแดง (มะเร็ง) ได้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน พ่อเวช โนจักร อายุ 70 ปี เป็นช่างซอ (ร้องคู่กับแม่ประนอม) จบชั้น ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ความสามารถเล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ได้หัดเล่นตั้งแต่อายุ 11 ปี ค่าตัว 300 - 800 บาททั้งงานมงคลและงานอวมงคล ต่างๆ คนที่ 3 นายณัฐสิทธิ์ คิดอ่าน เป็นช่างซึง (เล่นซึง) อายุ 28 ปี ความสามารถเล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้านเป็นทุกประเภท จบการศึกษาระดับปริญญาตรีดนตรี

ศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ หัดมาจากคุณตาตอนอายุ 14 ปี คุณตาชื่อกิจจำนงค์ ธรรมใจ ค่าตัว 300 - 800 บาท เล่นมา 150 - 200 งาน นายสิทธิพร แซ่หว่าง เรียนจบปริญญาตรีการจัดการวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์หัดเล่นตั้งแต่ 5 ขวบ ปัจจุบันอายุ 25 ปี เล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้านล้านนาเป็นทุกเครื่องหัดมาจากพ่อครูกิจจำนงค์ ธรรมใจ หัวหน้าวง คุณครูไตรรงค์ อินทะจันทร์ จบปริญญาตรีดนตรีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ และจบปริญญาโทการบริหารการศึกษาที่มหาวิทยาลัยพิษณุโลก เป็นคุณครูสอนดนตรีอยู่โรงเรียนประถมท่าปลา ประชาอุทิศ มีความสามารถเล่นดนตรีพื้นบ้านและดนตรีสากลหลายประเภท ได้หัดเรียนจากคุณตา เป็นวงดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ในปัจจุบันเป็นยุคที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งในงานมงคลและงานอวมงคล ต่างๆ ค่าตัว 300 - 800 บาท อดีตถึงปัจจุบัน พวกเราน่าจะร่วมกันหรือพี่น้องอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ซึ่งเป็นดนตรีพื้นบ้านของเราให้คงอยู่คู่หมู่บ้านจirimและตำบลใกล้เคียง อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ของเราสืบไป

ความเป็นมาของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีผู้ก่อตั้งในยุคแรก สมาชิกในวงได้แก่ อาจารย์สว่าง รินสาร และญาติพี่น้องในตอนนั้นอาจารย์สว่างเป็นหัวหน้าวง ตอนนั้นคุณแม่จำ อินทะจันทร์เป็นลูกสาวได้รับการถ่ายทอดไว้ อาจารย์สว่าง รินสารเล่นเป็นทุกเครื่องและเป็นผู้สอนให้ลูกสาวกับชาวบ้านที่สนใจ ในการรับงานสมัยนั้นราคาอยู่ 300 - 800 บาท การแต่งการในการแสดง ผู้ชายกางเกงขายาวผู้หญิงนุ่งกระโปรงผ้าเสื้อผ้าไหมไทยทั้งชายและหญิง สีสันตามสบายพัฒนาการของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ

ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ มีการสืบทอดต่อกันมาจนถึงด้วย กัน โดยมีผู้ก่อตั้ง

ยุคแรก คุณตาสว่าง รินสาร พ.ศ. 2481 - พ.ศ. 2535 สมาชิกในวงได้แก่ คุณตาสว่าง รินสาร และครอบครัวตั้งแต่ก่อนปี 2481 ในตอนนั้น คุณตาสว่าง รินสารเป็นหัวหน้าวงเครื่องดนตรี ที่ใช้เล่นมีดังนี้

1. คุณตาสว่าง รินสาร เครื่องดนตรีที่เล่น เป็นทุ๊กเครื่อง

2. นักดนตรีเป็นคนในครอบครัว

ยุคกลาง คุณแม่จำ อินทะจันทร์ พ.ศ. 2536 - พ.ศ. 2545 พ่อกิจจำนงค์ ธรรมใจและพ่อ สวัสดิ์ ชันทะเสน มาช่วยเล่น ราคารับงาน มงคล อยู่ที่ 2,000 - 3,000 บาท อยู่ที่ระยะทางไกลหรือ ไกล ผู้ชายกางเกงขาวาวผู้หญิงนุ่งกระโปรงผ้า เสื้อผ้าไหมไทยทั้งชายและหญิง สีสันตามสบาย ในยุคนี้ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก มีเครื่องดนตรี เหมือนเดิมยังไม่เพิ่มเครื่องขยายเสียงในตัวสะล้อ กับซึงเป็นช่วงที่มีการสืบทอดกันที่สุดมีจุดพักและการเปลี่ยนแปลงระหว่างคนสืบทอดกับเครื่อง ดนตรีพัฒนาขึ้นยุคนี้มีคุณแม่จำ อินทะจันทร์ เป็นหัวหน้าวงเครื่องดนตรีที่ใช้เล่น มีดังนี้

1. คุณแม่จำ อินทะจันทร์ เล่นเครื่องดนตรี ทุกประเภท

2. พ่อกิจจำนงค์ ธรรมใจ เล่นเครื่อง ดนตรี ซอ ซึง

3. สวัสดิ์ ชันทะเสน เล่นเครื่องดนตรี ทุกประเภท

ยุคทอง พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2565 เป็นเวลา 20 ปี โดยมีคุณครูไทรรงค์ อินทะจันทร์ (ครูตึก) เป็นหัวหน้าวงในยุคนี้ได้ใช้สถานที่รับงานที่บ้าน นักดนตรีอยู่ 3 จุดด้วยกันเพราะนักดนตรี 4 คน 3 หมู่บ้าน หมู่บ้านไหนติดต่อกันให้เป็นตัวแทน

รับได้เลยแล้วมาตกลงกันว่าสะดวกวันไหนแล้วจึง ดกลงรับงาน เพราะเครื่องดนตรีมีไม่เยอะสามารถ นัดเจอกันที่หน้างานได้ หรือบางครั้งก็มารวมตัว ที่บ้านหัวหน้าวง ก่อนและหลังไปเล่นวงดนตรี พื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ในยุคนี้มีการตั้งชื่อวงดนตรี พื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ว่าคณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เพราะก่อนหน้านี้ ในยุคแรกและยุคทองยังไม่มีที่ตั้งชื่อวงเลยเพียง ใช้ชื่อวงเป็นอำเภอท่าปลา จนชาวบ้านแถวนั้น เรียกกันจนติดปากว่าวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยคำว่าล่องน่านนั้นมาจากสำเนียงเพลงที่ใช้ บรรเลงรวมไปถึงจากการได้รับวัฒนธรรมมาจาก จังหวัดน่านอีกด้วย ในปัจจุบันได้ใช้สถานที่บ้าน ของนักดนตรีเป็นที่ไหว้ครู (ไหว้แห้ง) ในปัจจุบัน มีสมาชิกพร้อมเครื่องดนตรีที่เล่นทั้งหมด 4-5 คน สลับกันไปบางในแต่ละงานส่วนบทเพลงที่ใช้ เล่น 3 ประเภท ด้วยกัน 1. เพลงขับร้อง 2. เพลง รำ 3. สมัยนิยม เป็นเพลงที่มีความสนุกสนาน และเศร้า เพื่อนำไปบรรเลงในงานมงคลและงาน อวมงคล โดยเพลงพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ไม่มี จังหวะที่ใช้เครื่องตีมาประกอบ ราคารับงานใน ปัจจุบันนี้อยู่ที่ 3,000 - 5,000 บาทต่องานขึ้นอยู่กับ ระยะทางไกลไกล ในเมื่อยุคที่ 1-2 ไม่มีการใช้ เครื่องขยายเสียง มีแต่เครื่องตี มายุคที่ 3 เริ่มนำ ตัวช่วยขยายเสียง เข้ามาช่วยเพื่อเสียงดังมากขึ้น กว่าแต่ก่อนเพิ่มให้เสียงดังไพเราะละดังไปได้ไกล มากขึ้นให้เหมาะกับสังคมในปัจจุบัน นักดนตรี วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง ประกอบด้วยช่วง ปัจจุบันนี้ไม่ค่อยมีงานเนื่องจากการระบาดของ โควิด 19 สมาชิกในวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัด อุตรดิตถ์

การแต่งกายของวงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจริม อำเภอท่าปลา

จังหวัดอุดรดิตถ์ 2 แบบ ด้วยกัน 1. ใส่เสื้อม่อฮ่อม ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง ผู้ชายใส่กางเกงสแล็ค 2. ชุดพื้นเมือง ล้านนา ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง ผู้ชายนุ่งใส่กางเกงสแล็ค ซึ่งการศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรี พื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์ สอดคล้องกับ แนวคิดเชิงศาสตร์ของ สนิท สมัครการ (2528) ได้เสนอแนวคิดแบบประวัติศาสตร์ไม่ได้เป็น วิธีการศึกษาวัฒนธรรมในแง่ของอดีตเท่านั้น มันเป็นวิธีการหลายๆ วิธีมารวมกัน เป็นการ ศึกษาถึงพัฒนาการของวัฒนธรรม ศึกษาวัตถุ และเหตุการณ์ในแง่ของเวลาและสถานที่ เช่น วัฒนธรรมนั้นๆ เกิดเมื่อไรและเกิดที่ไหน วัฒนธรรมที่เราเห็นๆ อยู่ในปัจจุบันนี้กิจกรรมและงานต่างๆ ที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน ซึ่งจะได้เกิดความสะดวกและ ประหยัดค่าใช้จ่ายอีกด้วย ในจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง เรื่อง ดนตรีที่มีชื่อเสียงของภาคเหนือ ได้แก่ วงสะล้อ ซอ ซึง มีการขับร้องแบบภาคเหนือ เรียกว่าการขับซอ ซึ่งมีวงดนตรีประกอบ นอกจากนี้ ยังมีวงกลองสะบัดชัย วงกลองปี่จ่า และวงปี่พาทย์ พื้นเมือง ซึ่งมีการเรียกชื่อต่างกันไป เช่น วง พาดก้อง วงเต่งกึ่ง วงซ้าด หรือวงปาดก้องบ้าง แล้วแต่ความนิยมของแต่ละท้องถิ่นที่ดนตรีพื้นเมือง ภาคเหนือได้รับการสืบทอดจากคนยุคหนึ่งไปสู่ คนอีกยุคหนึ่งโดยวิธี मुखปาฐะการเรียนการสอน มักดำเนินที่บ้านของครู ทำให้ครูและศิษย์มีความ สัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันผู้เรียนมิใช่จะได้รับเพียง วิชาความรู้ด้านดนตรีเท่านั้น แต่ยังสามารถเรียนรู้ การวางตนในการประกอบวิชาชีพนักดนตรี การ ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม ศิลปินที่เชี่ยวชาญ จะถ่ายทอดความรู้เรื่องพิธีกรรมการบูชาครูไป ยังอนุชน ซึ่งพิธีกรรมนี้ถือเป็นพิธีกรรมที่สำคัญ สำหรับผู้เริ่มเรียนและผู้แสดงชั้นตอนของการ ไหว้ครูมีการบูชาพระรัตนตรัยก่อนเป็นส่วน ใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลความเชื่อทาง ศาสนาพุทธที่เข้าไปมีบทบาทในการประกอบ

พิธีกรรม เครื่องบูชาครูสะท้อนความเชื่อของ ศิลปิน ซึ่งมีเรื่องเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับเทพเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ภูมิปัญญาด้าน หน้าที่ชาญฉลาดซึ่งแฝงอยู่ในข้อห้ามต่างๆ สอน ให้ผู้ปฏิบัติมีความละเอียด รอบคอบ และประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีความเคารพ นบনอบต่อผู้เป็นครู การสืบสาน วัฒนธรรมดนตรี นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ดนตรีที่ดั้งเดิมแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของ ท้องถิ่นล้านนา ที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นของไทยให้คงอยู่สืบไป อีกด้วย บุษกร สำโรงทอง (2549) และยังคงรับ ใช้สังคมทั้งในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงจาก ยุค อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้ วงดนตรีพื้นบ้านสะล้อ ซอ ซึง คณะล่องน่าน ตำบล จirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและมีการ สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานานมีผลมาจากระบบ การบริหารจัดการแบ่งผลประโยชน์จากการรับ งานบรรเลงในสัดส่วนที่เท่ากันและแบ่งจัดเก็บเข้า ส่วนกลางไว้ใช้ในกิจกรรมของส่วนรวมอย่าง ชัดเจน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการวิจัย ดังนี้

1. ภาครัฐบาลควรจะมีนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ศิลปะเพลงพื้นบ้าน ประเภทการบรรเลงวงสะล้อ ซอ ซึง โดยการจัด กิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องวงสะล้อ ซอ ซึงพื้นบ้านแก่ผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น นิทรรศการ หรือการจัดประกวดการบรรเลงวง สะล้อ ซอ ซึงพื้นบ้านทั้งในระดับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปให้แพร่หลายออกไป
2. สถาบันทางสังคมในท้องถิ่น ได้แก่ บ้าน วัด และโรงเรียน ควรจะเป็นสถาบันหลักที่

จะสนับสนุนส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะการแสดง
วงละคร ๗๐ ซึ่งพื้นบ้าน เช่นการเพิ่มบทบาทให้มี
การบรรเลงละคร ๗๐ ซึ่งในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
รวมถึงการปลูกฝังเยาวชนให้หันมาสนใจที่จะ
ฝึกหัดการบรรเลงดนตรีประเภทนี้ให้มากขึ้น

3. ควรจะมีการขยายผลการศึกษาวิจัย
ในเชิงมานุษยวิทยาเรื่องวงละคร ๗๐ ซึ่งพื้นบ้าน

คณะต่าง ๆ ต่อไป เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัย
จากการศึกษาวงละคร ๗๐ ซึ่งคณะต่าง ๆ นำมา
เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ซึ่งจะเป็นประโยชน์
ต่อแนวทางการอนุรักษ์ศิลปะเพลงไม่มีสี เพลง
พื้นบ้าน เพลงลูกทุ่ง ประเภทวงละคร ๗๐ ซึ่ง
พื้นบ้านในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2560). *ประชุมบทความวิชาการดนตรี 60 ปี*. โครงการตำราบัณฑิตศึกษา คณะ
ศิลปกรรมศาสตร์สาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุษกร สำโรงทอง. (2549). *ความเชื่อ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีไทย ภาค
เหนือ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังต์ ภูเขาทอง. (2532). *การดนตรีไทยและการเข้าสู่ดนตรีไทย*. ภาควิชาดนตรีศึกษาคณะครูบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา.
- สนธิ สมัครการ. (2538). *การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม*. โครงการส่งเสริม
เอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.